

**ЖИЧКИ ДУХОВНИ САБОР
ПРЕОБРАЖЕЊЕ 2026**

Жири за доделу награде *Жичка хрисовуља*, у саставу: Гордана Ђилас, у својству претходног добитника, Дејан Алексић, Ана Гвозденовић, Милош Милишић и Драган Хамовић (председник), доноси одлуку да добитник признања за 2026. годину буде песник из Сомбора

САША РАДОЈЧИЋ

**за поезију ослушкивања смисла
који нам се обнавља и открива**

Признање чине уникатна златопечатна повеља, икона Преображења Господњег, симболичан новчани износ и уручује се добитнику у Жичи, на Преображење, 19. августа 2026. године.

Поезији добитника посвећује се зборник радова са критичког скупа који се одржава у оквиру манифестације *Жички духовни сабор, Преображење 2026*.

У Краљеву, о Спасовдану 2026. године

Гордана Ђилас, с. р.

Дејан Алексић, с. р.

Ана Гвозденовић, с. р.

Милош Милишић, с. р.

Драган Хамовић, с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ЛИРСКЕ ПУТАЊЕ САМОРАЗУМЕВАЊА

У епохи општег и површног разметања, песник Саша Радојчић је међу реткима који се не ослања на пртљаг туђих посвојених мисли, тежећи почетним и чистим увидима. Ма колико проницили у песникове философске цитате и алузије, у дифузан културни подтекст Радојчићевих песама – сав тај нанос није главни кључ за улазак у њихову смисаону понуду. Поезија је, за Радојчића, као и за његове српске песничке претке Матића и Христића, обнављање младости овога одавно уморног света, младост без сувишног и посредованог искуства, а песма једноставна, мимо свих кључева и наметнутих нагодби. Једино тако песма може постати откриће, да би се укупној поезији додало нешто што ми имамо а она, можда, још нема.

Све је ово једна широка парафраза поетичких исказа Саше Радојчића, код кога, готово у сваком тренутку, налазимо ланац темељних поистосвећења језика и човека, бивања и песме. Отуда се игра сталног стварања одвија у песми као засебном стварносном ентитету, у којем се и сами конституишемо пред собом и пред другима. Радојчићева лирска позиција помера се налик клатну, од поверења до сумње, од потврде до негирања.

Овај песнички глас нашао се на епохалној тачки обременењеној скепсом и дугим радом ниҳилизма, „када смо неспособни за утопију и када плошну стварност не унемо да покренемо ниједном од својих илузија“. Али, са те почетне позиције Радојчић креће у непрестани дијалог са собом, у откривање свога језика. Он зна да је човек биће логоса, биће смисла, да су речи пут до сазнања које је пре свега самосазнање. Сlike своје бесне епохе Радојчић потискује у други план, али сигнализује талог у њеном котлу, наше руке „веком везане“ и претка „окаченог о врат“, знајући и да је свако појединачно „воденични камен / условљен епохом који прелази пут / од зрна до праха а не мења место“ („Ја сам турбина“). У песми „Неспоразуми са светом“ обрће перспективу и отуда испада свету тесно у песниковом погледу („свету је тесно / смишља начин да се ослободи“), који премешта тај свет у реч, где му је пак прешироко.

Песник философ свестан је граница које му језик поставља у разумевању, креће се међу тим границама, али се и упита где је оно чега нема, оно изван чулне евиденције, да ли га све то *чега нема* чека да прође оно чега има. Као што посеже за књижевним симболима са античких почетака, у једној од дужих, важних песама, обратиће се и Анђелу, бестелесном посреднику између незамисливог творца и нас, као повлашћене и

штићене творевине, јер „небо мами, земља вапи“. Из исповести, на крају другог дела ове поеме, прелази у молитвени захтев, који открива најдубљи смисао надношења над поезијом. Песма је жртвени принос онога најневинијег чиме располаже: „зато прими анђеле строги / оно што могу ти дати / једноставну песму и чисту сузу / крајак светла / на коме зидах храм / да ме крије и чува / да ме по њему помињу“. Песник је, ако то јесте, ктитор нерукотвореног храма. У том храму се искупљује и спасава.

Саша Радојчић доследно прати налоге свога „унутрашњег слуха“, који нас повезује са логосом и омогућава везу са димензијом предања, тако недостајућу данашњем помућеном и од метежа уморном човеку. Човеку чији је дух ослабљен и раздробљен. „Ако је свет целина искуства на синхроној равни, традиција је таква целина на дијахроној равни“, сажима дуго опитовано искуство Радојчић и наставља: „Колико је могуће без света, толико и без традиције.“ Своју борбу до тога крунског сазнања овај песник приказује у поезији разнотonoј и разноликој, чије врхове препознајемо и прихватамо као изразите и веродостојне, у доба општег приземног брбљања, са свих страна, свуд околу и у нама самима. Песник самог себе изнова ствара, ослоњен на традицијско тло које осећа присно.

Драган ХАМОВИЋ

САША РАДОЈЧИЋ (Сомбор, 1963). Дипломирао и докторирао на Филозофском факултету у Београду, а магистрирао на Филолошком факултету. На Факултету ликовних уметности у Београду предаје Филозофију уметности. Преводи са немачког језика.

Збирке песама: *Узалуд снови* (1985), *Камерна музика* (1991), *Америка и друге њесме* (1994), *Елегије, ноќиурна, епиде* (2001), *Чешири годишња доба* (2004), *Cyber zen* (2013), *Дуге и крајке њесме* (2015), *То мора да сам иакође ја* (2020), *За ваиру надлежна је душа* (2022), *Тобоган* (2023), *Глад за њесмом* (2023), *Јежеви* (2025).

Романи: *Дечак са Фанара* (2022), *Кајелник и његова банда* (2026).

Теоријске књиге: *Нишња и њрах. Анђројолошки њесимизам Сџеријиног Даворја* (2006), *Сџајање хоризонаџа. Песнишџво и инђерђреџација њеснишџва у филозофској херменеуџици* (2010), *Разумевање и збивање. Основни чиниоци херменеуџичког искуства* (2011), *Увод у филозофију умејносџи* (2014) и *Умејносџи и сџварносџи* (2021)

Збирке огледа и критика: *Провидни анђели* (2003), *Поезија, време будуће* (2003), *Реч њосле* (2015), *Једна њесма* (2016), *Слике и реченице* (2017), *За свеџлом из очеве колибе* (2018) и *Огледало на џијаџи Бајлони* (2019).

Приредио Антологију новијег српског песништва *Сенке и њихови џредмеџи* (2021).

Добитник више значајних домаћих награда за поезију и критику.